

БӨЛІМ: АҒЫЛШЫН ТІЛІ

Ағылшын тілін оқытуда мотивацияны арттыру жолдары

ЖАРИЯЛАНДЫ 07.05.2025	ТІРЕК СӨЗДЕР ағылшын тілі, білім беру, ішкі мотивация, мотивация, оқушы белсенділігі, оқыту әдістері, сыртқы мотивация	СІЛТЕМЕ https://bilimger.kz/178844/
---------------------------------	--	---

Абишбекова Эльмира Пернебековна

Түркістан облысы, Жетісай ауданы, Асықата кенті

«N11 «Жеңіс» мектеп-гимназия» коммуналдық мемлекеттік мекемесі

Ағылшын тілі пәнінің мұғалімі

Аннотация

Бұл мақалада ағылшын тілін оқыту барысында оқушылардың мотивациясын арттырудың тиімді жолдары қарастырылады. Қазіргі білім беру жүйесінде шет тілін меңгеру – жаһандану талаптарына сай бәсекеге қабілетті тұлға қалыптастырудың маңызды шарты. Мақалада мотивация түрлері, оны қалыптастырудың әдіс-тәсілдері, заманауи технологияларды қолдану мүмкіндіктері, сондай-ақ мұғалім мен оқушы арасындағы өзара қарым-қатынастың рөлі талданады. Теориялық деректер мен практикалық ұсыныстарға сүйене отырып, тіл үйрену үдерісінде ішкі және сыртқы мотивацияны тиімді басқару жолдары көрсетіледі.

Түйін сөздер: мотивация, ағылшын тілі, оқыту әдістері, ішкі мотивация, сыртқы мотивация, білім беру, оқушы белсенділігі.

Кіріспе

Қазіргі заманда шет тілін меңгеру – тек оқу немесе жұмыс үшін ғана емес, сонымен қатар мәдени, әлеуметтік, кәсіби коммуникацияның басты тетігіне айналды. Қазақстан Республикасының білім беру жүйесінде ағылшын тілін оқытуға ерекше мән беріліп келеді. Дегенмен, кей жағдайда оқушылардың бұл пәнге деген қызығушылығы төмен болып жатады. Осы орайда, мотивация – тіл үйренудегі жетістікке жетудің негізгі факторларының бірі болып табылады. Мотивация оқушыны белсенділікке итермелеп, оқу үдерісін қызықты әрі нәтижелі етеді. Осы мақалада біз ағылшын тілі сабағында мотивацияны қалай арттыруға болатынын жан-жақты қарастырамыз.

Негізгі бөлім

1. Мотивация ұғымы және оның түрлері

Мотивация – адамның белгілі бір мақсатқа жету жолындағы ішкі немесе сыртқы қозғаушы күші. Ол екіге бөлінеді:

Ішкі мотивация (интринсивті) – оқушының тіл үйренуге деген жеке қызығушылығы, өзін-өзі дамытуға деген ұмтылысы;

Сыртқы мотивация (экстринсивті) – жоғары баға алу, ата-ананың мақұлдауы, грант иелену немесе болашақта жақсы жұмысқа орналасу сынды сыртқы факторлар әсерінен туындайды.

Тіл үйренуде ішкі мотивацияны қалыптастыру өте маңызды. Себебі, ол тұрақты әрі шынайы қызығушылық тудырады. Сыртқы мотивация көбіне уақытша әсер етуі мүмкін.

2. Мотивацияны арттырудың педагогикалық әдістері

Ағылшын тілін оқытуда мотивацияны арттыру үшін келесі әдістер мен тәсілдер тиімді:

Жекелендірілген оқыту. Оқушының деңгейіне қарай тапсырмалар беру оның өз күшіне деген сенімін арттырады. Бұл тәсіл оқушылардың өзіндік жетістігін сезінуге мүмкіндік береді.

Ойын әдісі. Сабақ барысында ойын элементтерін қолдану (Quizlet, Kahoot, Wordwall) оқушылардың көңіл-күйін көтеріп, тіл үйрену үдерісін тартымды етеді.

Жобалық жұмыс. Топпен немесе жеке жүргізілетін жобалар (мысалы, “My Dream Country” немесе “English-speaking countries”) оқушыны шығармашылыққа жетелейді әрі жауапкершілікті арттырады.

Тілдік орта жасау. Мектеп ішінде ағылшын тілі бұрыштарын ұйымдастыру, шетелдік қонақтармен кездесу, онлайн клубтарға қатысу мотивацияны арттырады.

Ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалану. Аудио-визуалды материалдар (видеосабақтар, TED Talks, ағылшынша мультфильмдер мен фильмдер) қолдану тілдік материалды жеңіл қабылдауға мүмкіндік береді.

3. Мұғалімнің рөлі мен қарым-қатынас мәдениеті

Мұғалім – оқушының мотивациясын қалыптастыратын басты тұлға. Оның сабақты қалай өткізетіні, қандай әдістер қолданатыны, оқушымен қарым-қатынасы тікелей әсер етеді. Қолдау мен сенім, бағалау мен мадақтау, оқушының пікірін ескеріп, ынталандыру – мотивацияны арттыратын негізгі аспектілер.

Сабақ барысында мұғалім мынадай ережелерді ұстануы тиіс:

Әрбір оқушының жетістігін байқап, дер кезінде мақтау;

Қателесуден қорықпауға үйрету;

Ынтымақтастыққа негізделген атмосфера қалыптастыру;

Сабақ мақсаттарын түсінікті әрі нақты қою.

4. Тұлғалық бағытталған оқыту және мотивация

Қазіргі білім беру жүйесі тұлғалық-бағдарланған оқытуға негізделіп отыр. Бұл тәсіл оқушының даралығын, қызығушылығын, қабілетін ескеріп, білім беруді сол бағытта ұйымдастыруды көздейді. Мотивацияны арттыру үшін:

Оқушының қызығушылығына сәйкес мәтіндер мен тақырыптар таңдау;

Өз пікірін еркін білдіруіне мүмкіндік беру;

Сабақтың практикалық маңыздылығын көрсету қажет.

5. Бағалау жүйесі және мотивация

Бағалау – оқушының жетістігін айқындайтын, әрі келесі әрекеттерге бағыт беретін құрал. Қалыптастырушы бағалау әдістері (кері байланыс, өзін-өзі бағалау, топтық бағалау) оқушының білімін әділ әрі тиімді бағалауға септігін тигізеді. Бұл олардың оқу процесіне белсенді қатысуына себеп болады.

Қорытынды

Ағылшын тілін оқытуда мотивацияны арттыру – тиімді оқыту мен нәтижеге қол жеткізудің маңызды бөлігі. Мотивациясы жоғары оқушы тіл үйренуге ниетті, белсенді, жауапкершілікті болады. Мұғалімнің кәсіби шеберлігі, қолданатын әдістері, оқушыға деген қолдауы – осының барлығы мотивацияны күшейтеді. Жаңа технологияларды тиімді пайдалану, тілдік орта қалыптастыру, оқушының қызығушылығын ояту – оқу үдерісін жандандырып, оқушылардың ағылшын тіліне деген көзқарасын өзгертеді. Сондықтан әр мұғалім өзінің педагогикалық тәжірибесінде мотивацияны арттыруға бағытталған амалдарды жүйелі түрде қолдануы қажет.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. Дамитов, Қ. Шет тілін оқыту әдістемесі. Алматы: Қазақ университеті, 2019.
2. Dornyei, Z. *Motivational Strategies in the Language Classroom*. Cambridge University Press, 2001.
3. Қалиева, Н. Білім берудегі мотивация теориясы. Нұр-Сұлтан: Ұлттық білім академиясы, 2020.
4. Ryan, R. M., & Deci, E. L. *Intrinsic and Extrinsic Motivations: Classic Definitions and New Directions*. *Contemporary Educational Psychology*, 2000.
5. Өміртаева, Г. Ағылшын тілін оқытудың заманауи әдістері. // Білім әлемі, №3, 2021.

© 2026 Bilimger.kz Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.